

Sexta ex signis que pcedūt ab aīo hōis cōiecturāt ea que sunt vel erūt in aīa astuti? prudenti viro. Sciūt enim qui in stinctus eoz sunt visibiter se cuturi. **S**eptia acta pphetaz a scripta noscūt ex quibus futura p̄dicere p̄nt. Et hxc tāgūtur. xxvi. q. iij. **S**ciendum.

Capitulū. x.

Quo ad primū modū nōndum q̄ prout habet. xxvi. q. v. **E**p̄i ex concilio acquirēti. **T**ales p̄sone nō trāfferūtur a demone localit̄ ad loca in quib; se dicūt fuisse. **S**i ip̄e sathanas cū mētem cuiusq; mulieris ceperit a hāc p̄ infidelitatem sibi subiugauerit illico trāffort se in diūsarū formaz sp̄s et mētē quā captiuam tenet in somnis deludēs. modo p̄ leta. mō p̄ tristia ymaginarie solū deducit non vācīt. **E**t cum sola aīa hxc paciatur infidelis. hxc nō in aīo s; in corpe euenire op̄iatur. **E**xemplum refertur de vtula quam cū outere non poss; frater predicator ad hāc ex odicto vit̄ frater q̄n in cubella se trāsiturā dixit versus dñam herodiadē vel venerē nā protunc vtula sine motu lōli dormire cepit. a cum se iā somnar; versus herodiadem vbi a manus leta p̄

icert. vrsū est ex motu vas a vtulam cū cōfusione ad terrā proiecit. **E**adem de causa ficta sunt interdū a ymaginaia solū. **Q**uādo quedā in quatuor temporibus se in raptu dicunt videre aīas purgatoz et plūā alia fantasmata. **N**ec mouere debet q̄ quarūdam vtularū pedes protunc adusti non sentiūt ignem q̄ demō fantasmata in ymaginacōe mulieris tūto intēdere potest ut anima extra nihil sentiat. **E**xemplum de habētibus morbum caducum qui etiam adustionem nō sentiūt in infirmitate sua. quia aīma in interioribus passionib; vel doloribus pressa: extra nō sentit ignem. **I**tem naturaliter quidē speāliter mulieres quodam facilliter ex ymaginacōibus possunt rapi ad intra adeo ut non sentiant exteriora ut ponit exemplū aug. xiiii. de ciuitate dei de quodam rustituto noīe qui ad modicum alicui? gemitū se ad interiora cōuertere poterat ut nec voces. nec pūcturas. nec villicantes sentir; p̄mo tanq̄ in defuncto nullus anxilitus sentiebatur. **Q**uo b ad. ij. de somniis notādum q̄ raro aliq̄s debet tenere de somniis a iudicare. **I**nterdum tamen potest a de aliquib; debet p̄mū pt; q̄ cause somioz sunt

tam varie q̄ pauci sciāt a quo
fiāt. nā scōm gre. li. iiii. dyal.
aliquādo fiūt plenitudine vn
tris Aliquādo v̄tris a capitis
exinamioe ⁊ h̄c expiētia didi
cim⁹. aliquādo de monū illuſio
ne eccl̄. xiiii. multo s̄ errare fece
rūt somnia. aliquando d̄i reue
lacōe gen. xxvij. ait Ioseph au
dite somnū meum qđ vidi. ali
quādo cogitacōe naturali fil̄ a
illuſiōe. vnde eccl̄. v. vbi mul
ta sūt somnia multe sunt v̄ami
tates. Et infra multas curas fe
cerūt somnia. aliquādo fiūt cō
gitacōe simul a reuelacōe d̄i
Daniel. vii. vbi ostendit qđ so
mniū pharaonis cepit a cogita
cione a terminabat̄ in reuela
cōe. Quidā tamē aliq̄liter s̄
caute iudicare possunt iter dū
de somnijs vt si post somnium
de cruce aqua vel calice exper
tus es tibi tribulacōnem sepe
subsecutā. timere potes q̄ eue
niat. Et paciēcia a oracōne a
alijs te cōtra tēptacōnem pre
parare. a forte ideo d̄i reuela
uit. Similiter si de extremo
iudicio te somnias damnatū
Postea scrutare consciām. sed
nunq̄ curāda sunt somnia de
tix sauis iueniēdis. de inimico
inuadendo a filiabus. possunt
aut̄ q̄ntupliciter vt dicit̄ thō.
somnia signa eē futurorum.
e Prio quādo eē cā effectus fu

turi ut qđ somniasti te itur ab
ecclesiā certam ideo postea va
dis. Secundo somnū est sig
num futuri cuius causa in som
nante est ut colera p̄ssus som
niat de nigro a sic vtūtur me
dici somnijs Tercio interdū
a casu euēnit de quo q̄s somni
auit vt de igne somniasti a ea
dem die a casu dom⁹ incinera
tur. Quarto quādo imp̄ssio ae
ris vel celi corpus dormētis al
terat. sequitur iter dum simile
somnia vt si aer vel celum ē
dispositū influere humide cor
pus facit somniare animā de
pluuia. Et ē hoc comune in for
mica muscis pulicib⁹ ⁊ gallo
a in brutis alijs que ex talib⁹
immutatur ⁊ iudicat̄ prudēt̄
ex talibus quosdā euētus na
turales. Quinto quādo ab an
gelis bonis vel malis influxus
aliq̄s de futuro recipitur. tam
q̄ haberet de somnio discrecio
nem spirituū que ē scōm apo
stolū. i. cor̄n. xii. gratia sp̄ealis
sp̄ūsc̄i iudicare poss̄ ⁊ debet̄
de somnio vt facti a p̄phe. Sā
cti inquit gre. vbi supra visio
nes a reuelacōes qđdam itimo
sapore discernūt vt sciant qđ
a bono sp̄ū percipiāt vel quid
ab illuſiōe patiātur. Quo
ad. iij. nōndū qđ gene. i. dixit
deus. fiāt lumina a i firmamen
to a li a diuidāt diē ac noctē

et sint in signa glō. serenitatis
 et tēpestatis. et tempora glō. ve
 ris. estatis. autūm. et h̄yemis
 unde primū ministeriū quod
 faciūt nobis corpora celi est q̄
 faciunt diem ad laborandū ho
 mīnibz et noctem p̄ quiete no
 stra. **S**ecūdo seruiūt inq̄tum
 sunt signa naturaliū effectū
 ut pluuie sic citatis. calois et si
 miliū. s̄ non sic sūt siḡ eorū q̄
 depēdent a libero arbitrio n̄ro
Sic q̄ aliquis ex eis iudicāe
 possit hūc furem omnino sien
 dum luxuiosū et huiusmodi nā
 et p̄tholomeus ait. **S**apiens
 dñatur astris. nam hec diuī
 mode influūt sc̄bz q̄ dō suūm?
 vel nō unde leuic. xxvi. **S**i nō
 feceritis mandata mea q̄c. da
 bo celū vob̄ de sup̄ ferreū et ter
 rā eneam; et cōsumetur in cassum
 labor vester. **S**i aut̄ in precep
 tis meis ambulaueritis dabo v
 bis pluuias tēporibus suis et
 terra gignet germē suū. vñ
 sc̄dm thō. libro. iij. contri gen
 tiles. **T**ria sūt in hōie vic; cor
 p̄ seu corp̄ alia. intellectus. et
 volūtas. **I**tem tria alia sunt in
 celestibus vic; celū angelus
 et deus. **C**elū solū potest in cor
 pus ut illuminādo frige fatien
 do et calefatiedo. **A**ngel⁹ bon⁹
 p̄t̄ intellectū illuīare et malus
 nō p̄t̄ intellectū quicq̄ imp̄
 mere. deus solus p̄t̄ volūtatez

vertere ad placitū. potest etia; e
 in intellectum et in corpus imp̄
 mere quicquid vult. **Q**uicq̄
 vlti prefata astris ascribitur
 de actibz ad liberum arbitriū
 pertinentibus est sup̄sticōsum
 vel sup̄sticōm proquinquum
Quo ad. iij. de sortibus no
 tādum sc̄bz thō. 2. 2. q. lxxxv.
 az. viij. **E**t sc̄dm nicolaum de
 lira sup̄ illo actu. **S**ors cec
 dit sup̄ mathiam q̄ vti sortibz
 ē ex vario euētu seu dispositio
 ne alicui⁹ rei sensibilis p̄p̄site
 determinare aliquod dubium
 vel incertū. **S**icut ex festucis
 p̄p̄p̄tis p̄ hoc q̄ aliquis ac
 cipit breuiorem vel longiorē
 seu in p̄iectōe taxillozum ex
 hoc q̄ aliquis picit plura vel
 pauca puncta vel ex similibus
 aliquod dubium inter hōines
 determinatur. **S**ecūdo no
 tandum q̄ sortibus vti contin
 git dupliciter. **A**liquādo ē ma
 lū. aliqn̄ est bonū. malum est
 octo modis. **P**rimo q̄n̄ q̄s ea
 intencōne vtitur sortibus qua
 si actus humani qui requirū
 tur ad sortes vel euentus eorū
 subdātur dispositōi stellarū
 hoc enim falsum est; nō carens
 demonum suggestione. **S**e
 cundo quādo quis expectaret
 sortium iudicium a demonibz
 q̄d fit q̄n̄ sūt in quibus vñ si
 mile ē demōis ibi eē op⁹. **S**ic f

legitur **Eze. xxi.** q̄ rex babiloif
 stetit in biuio in capite duarū
 viarum commiscens sagittas
 interrogauit ydola exta cōfū
 luit. **Tercio** quādo q̄s expecta
 r; sorcialiū actiū euentus euei
 re a fortuna ⁊ hoc solū locum
 habet; i sorte que vocatur di
 uisoria ut si queratur iudicio
 sortū quid cui sit exhibēdum
 siue illud sit res possessa. siue
 sit honoz. siue dignitas. siue p̄a
 aut aliqua actio. **Et** talis sors
 nō videtur habere nisi forte vi
 tium vanitatis. **Sicut** si aliq̄
 non valētes aliquid diuidere
 cōcorditer velint sortibus ad
 diuisionem vti quasi fortune
 exponētes q̄s quā p̄tem accipi
 at ut thō. dicit. sed mico. de lira
 sic dicit. si disposicō vel euet9
 sortium expectetur in fortuna
 tm̄. nullum est vitū si mittāt
 sortes ad determinandum in
 ter homines quis quā partem
 accipiat alicui rei ⁊ hoc ex cō
 muni cōmittitur osensu fortu
 ne. **Causa** tm̄ motia potest eē
 p̄ccm ut si p̄pter cupiditatem
 p̄p̄riam vel aliud vitū nō pos
 sint concorditer alio mō diui
 dere. **Quarto** q̄n quis expecta
 ret iuditiū sorcium vel euetūi
 solū a dō vel a sanctis angelis
 g **Et** licet hoc de se nō sit illici
 tū q̄n fier; in necessitate ⁊ cū reue
 rētia tm̄ sit quadrupliciter cū

p̄ccō. **Primo** si absq; vlla necē
 tate ad sortes r̄curratur hoc ei
 videtur ad dei temptationem
 pertinere vt dicit **Ambro. sup**
luc. **Qui** inquit sorte eligitur
 humano iudicō non dephēn
 ditur. **Secundo** si quis etiā;
 in necessitate absq; reuerentia
 debita sortibus vtatur. vide
 ant tales dicit **Beda sup act.**
 i. hoc ip̄s ap̄los non n̄ colle
 cto fratrum cētū ⁊ p̄cibus ad
 deū fufis egisse. **Tercio** si d̄ma
 oracula ad t̄rena negotia con
 uertātur. vnde aug9. ad inq̄
 ficōes ianuarij h̄is q̄ de pagi
 nis euāgelicis sortes legunt ⁊
 si optādum sit q̄ hoc faciant
 id ē permittēdum ne mai9 ma
 lum fiat ut p̄cius q̄ ad demo
 nia cōsulenda cōcurrāt. tm̄ mi
 hi displicet ista cōsuetudo ad
 negotia seculaia ⁊ ad vite hu
 ius vanitātē d̄ma oracula vel
 le cōuertere. **Quarto** si electio
 nib9 ecclesiasticis que ex sp̄s
 sancti inspiracōe fieri debēt ali
 qui vtātur sortibus oīra pro
 hibicōe; **Exti** de sortib9. c. vltio
 nec obstat q̄ mathias est sor
 te elect9. hoc enim adhuc nō
 eāt prohibitū. **Item** cū reuerē
 tia sp̄ali spiritus sancti instm̄
 ctu fiebat qd̄ i oīam non est
 trahēdum. vnde ⁊ beda vbi su
 pra dato sp̄sancto statū. vii.
 dyacones nō sortib; s; electōe

h^{ic} facta sunt. **S**ortibus tamen licite quae
 vti potest multipliciter. **P**rimo quoniam
 prefata vitat licet utatur sorte
 in temporalibus dignitatibus: quod ta-
 lia officia ordinantur ad terre-
 na disponenda. **S**ecundo in di-
 uisione rerum temporalium dum
 mori vitentur vitia prius tacta.
Tercio quando necessitas aliqua
 ab electione dignitatis ecclesia-
 stice immineret. **T**unc enim li-
 citum est cum debita reuerentia
 sortibus diuini auxilium implora-
 re. vnde **Aug⁹** in epistola ad honora-
 tum **P**rius inter dei ministros sit
 disceptatio quae eorum in tempore per-
 secutionis maneat in fuga omnium
 et qui eorum fugiant ne morte eo-
 rum deferatur ecclesia. **S**i hoc dis-
 ceptatio aliter non poterit fini-
 nari quantum mihi videtur quia
 maneat et qui fugiant sorte le-
 gedi sunt. **E**t hoc modo vbi sunt
 sortibus sancti viri qui in vete-
 ri et nouo testamento leguntur
 vbi fuisse sortibus. sicut ioseph
 achor reperit ibidem. **vij.** **S**aul
Jonathas i. regum. **xiiij.** **E**t **za-**
charias sorte exiit luc. **i.** **Q**uar-
 to licitum est ut dicit **Aug⁹** **4.**
 de doctrina christiana **S**i tibi ha-
 buerit aliquid quod oportet
 dare ei qui non habet nec duo-
 bus dari potuisset. **S**i tibi occur-
 rerent duo quorum neuter ali-
 um vel indigentia vel erga te
 aliqua necessitate superaret nihil

tutu faceres quod ut sorte legeres
 cui dandum esset quod dari vtrique
 non posset de talibus sortibus di-
 citur prou. **xvi.** **S**ortes mittun-
 tur in sinu sed a domino temperatur.
Quinto sit licite secundum inno-
 centium et hostiensem per litteras dirime-
 dis in hijs que temporalia sunt quoniam sit
 sorte simplici cum paleis vel hu-
 iusmodi: concordat **g**afredus.

Capitulum xi.

De alijs autem super enumeratis
 modis superstitionibus
 ut melius agnoscantur
 et vitentur a fidelibus: moue-
 buntur plures breues et vtiliter
 questiones numero. **xlv.** et sol-
 uentur. **P**rimo tamen non dandum est
 secundum **thomam** **2. 2. q. lxxxvij. et lxxx.**
ij. quod cum superstitio sit religio su-
 pra modum huata. **S**uperstitio-
 nis duo sunt genera per doliatria
 scilicet et diuinationem per quam quis aut
 occulta aut futura inuestiga-
 re nititur per pacta aut occulta
 aut manifesta imita cum demoni-
 bus. **D**iuinationem autem ut dicit
 per **fidem** libro. **vij.** **ethimo** ha-
 bet plures species. **E**t secundum **tho-**
ma numeratur de quibus infra di-
 cetur distinctius. **U**na est
 prestigiū qua oculi hominum per-
 stringuntur. **A**lia somniorum
 diuinationem. **T**ertia nigromantia per
 quam futura discuntur per viuos